

MRF 2021.279

Vestre Landsrets kendelse af 19. august 2021, 14. afd., sag BS-23484/2021-VLR (Hanne Aagaard, John Lundum og Joen Sode (kst.))

E (adv. Marie Bockhahn) mod Norddjurs Kommune (adv. Kristian Torp Jensen)

Ikke henvisning til landsretten i 1. instans af sag om kommunes eventuelle erstatningsansvar for udstedelse af byggetilladelse til sommerhus i fredskov, da den ansvarsmæssige betydning af byggelovens § 16, stk. 11, om lovgennemgang alene ville blive aktualiseret, såfremt der ikke var indtrådt forældelse, hvilket var behandlet i retspraksis og teori.

Norrdjurs Kommune meddelte den 1. september 2006 byggetilladelse til opførelse af et sommerhus på E's ejendom. I forbindelse med, at E i 2018 ansøgt kommunen om byggetilladelse til opførelse af en tilbygning til sommerhuset, blev kommunen opmærksom på, at sommerhuset var beliggende i fredskov, og at der ikke var opnået tilladelse hertil efter skovloven. Miljøstyrelsen traf i august 2019 afgørelse om afslag på lovliggørende dispensation til sommerhuset efter skovloven og meddelte samtidig påbud om fysisk lovliggørelse. Afslaget på lovliggørende dispensation blev stadfæstet af Miljø- og Fødevarerklagenævnet i juni 2020 (j.nr. 19/07936 og 20/02752). E anlagde herefter sag mod Norddjurs Kommune med et erstatningskrav på ca. 1,3 mio. kr. for tabet som følge af den fysiske lovliggørelse af sommerhuset. Kommunen påstod frifindelse og gjorde i første række gældende, at erstatningskravet var forældet efter den absolutte 10-årige forældelsesfrist i forældelseslovens § 3, stk. 3, nr. 2. Under sagens forberedelse anmodede E om, at sagen blev henvist til landsretten, jf. retsplejelovens § 226, stk. 1, hvilket kommunen tilsluttede sig, hvorefter byretten traf kendelse om at henvise sagen til landsretten. Byretten henviste til, at

spørgsmålet om begyndelsestidspunktet for den 10-årige forældelsesfrist efter forældelseslovens § 3, stk. 3, nr. 2, måtte anses for at være af principiel karakter og ikke var endeligt afklaret i retspraksis, samt at spørgsmålet måtte anses for at have betydning for retsanvendelsen og retsudviklingen, herunder i relation til myndighedsafgørelser vedrørende fast ejendom. Landsretten tog af egen drift stilling til spørgsmålet om, hvorvidt betingelserne for henvisning i retsplejelovens § 226, stk. 1, var opfyldt. Landsretten udtalte, at spørgsmålet om begyndelsestidspunktet forældelsesfristen bl.a. var behandlet i FED 1997.644 V og den juridiske teori. Spørgsmålet var endvidere til bedømmelse i U 2016.3518 V, der imidlertid var blevet ophævet ved Højesterets kendelse af 27. juni 2017 (sag 281/2016). Under disse omstændighederne fandtes betingelserne for henvisning til landsretten ikke at være opfyldt, idet landsretten bemærkede, at spørgsmålet om den ansvarsmæssige betydning af en tilsidesættelse af tilsynsbemyndigelsen i byggelovens § 16, stk. 11, alene ville blive aktualiseret, såfremt der ikke var indtrådt forældelse. På den baggrund blev byrettens kendelse ophævet og sagen hjemvist til byretten.

Kommentar: Efter det oplyste blev hovedsagen hævet efter landsrettens kendelse, idet sagens parter forstod kendelsen som en de facto tilslutning til retsopfattelsen udtrykt i FED 1997.644 V, hvorefter erstatningskravet stiftes på det tidspunkt, hvor fejlen begås, jf. Kristian Torp, "Civilprocesretlig Ju-lealmanak", 2021, s. 51. Om det underliggende spørgsmål om forældelsesfristens begyndelsestidspunkt henvises til Bo von Eyben: Forældelse efter forældelsesloven af 2007, 2. udg., 2019, s. 682 ff. Spørgsmålet om forældelse af offentlige myndigheders erstatningsansvar for uhjemlede tilladelser, der først opdages af myndigheden mange år senere, er noget mere kompliceret i sager om fysisk lovliggørelse grundet ugyldige tilladelser, end landsrettens kendelse lægger op til. Problemet er grundlæggende, at hvis der først meddeles påbud til ejer om fysisk lovliggørelse mere end 10 år, efter den offentlige tilladelse blev meddelt, er det på forhånd udelukket for ejeren at gøre myndigheden erstatningsansvarlig for den uhjemlede tilladelse, uanset hvor ansvarspådragende myndigheden måtte have handlet. Da Højesteret i bl.a. U 2000.2412 H har fastslået, at myndighedens erstatningsansvar for en ugyldig tilladelse er et lovligt kriterium i afvejningen mellem fysisk og retlig

MAD 2021.279

lovliggørelse, vil det således fremover i sager om fysisk eller retligt lovliggørelse være nødvendigt at inddrage en mulig forældelse af myndighedens erstatningsansvar, hvis man skal lægge landsrettens kendelse til grund. Dette vil i så fald udvide de i forvejen mange præjudicielle spørgsmål, som indgår i afvejningen mellem fysisk og retlig lovliggørelse.

RETTEEN I RANDERS RETSBOG

Den 18. juni 2021 kl. 9.30 holdt Retten i Randers ikke offentligt retsmøde i retsbygningen.

Dommer Rasmus Damm behandlede sagen.

Sag BS-12507/2021-RAN

E
(advokat Marie Bockhahn)

mod

Norrdjurs kommune
(advokat Jens Andersen-Møller)

Telefonmøde

For sagsøgeren mødte advokat Marie Bockhahn.

For sagsøgte mødte advokat Kristian Torp.

Sagen blev drøftet. Advokat Bockhahn oplyste indledningsvis, at sagsøgeren i sidste uge er afgået ved døden. Hun forventer, at sagsøgerens hustru vil indtræde i sagen som hensiddende i uskiftet bo, men det vil blive afklaret snarest.

Sagsøgte forbeholdt sig at anmode om syn og skøn over nytteværdien af sagsøgerens brug af det omhandlede sommerhus i tiden 2006-2019, idet sagsøgerens opgørelse af kravet bestrides. Dette vil dog afhænge af, om parterne vil kunne enes om at lægge nogle beløbsmæssige rammer til grund, alt afhængig af sagsøgerens brug af sommerhuset, hvilket bør belyses i et processkrift fra sagsøgeren. I givet fald vil det kunne være hensigtsmæssigt at udskille spørgsmålet om forældelse til særskilt behandling og afgørelse, idet dette spørgsmål vil kunne af-

gøres på baggrund af et yderligere processkrift fra hver side, eventuelt på skriftligt grundlag.

Det aftaltes, at sagsøgeren senest den 20. august 2020 indleverer et processkrift med stillingtagen til de nævnte spørgsmål, og at sagsøgte senest den 10. september 2021 indleverer et processkrift med stillingtagen til det, der anføres af sagsøgeren, alt dog med forbehold for, hvad landsretten måtte bestemme vedrørende sagens videre forberedelse, jf. nedenfor.

Parterne anmodede i fællesskab om, at sagen henvises til fortsat behandling ved Vestre Landsret, jf. retsplejelovens § 226, stk. 1, og anførte, at navnlig spørgsmålet om fortolkning af forældelseslovens § 3, stk. 3, nr. 2, er af principiel karakter, herunder spørgsmålet om, hvornår den absolutte 10 års-frist begynder at løbe.

Vestre Landsret har i dommen U2016.3518V slået fast, at forældelsesfristen først løber fra det tidspunkt, hvor der indtræder en skadevirkning af en tidligere truffet ansvarspådragende afgørelse. Sagsøgte har bemærket, at afgørelsen er kritiseret i den juridiske litteratur og synes i strid med afgørelserne FED99.644V og U2018.409Ø. Desuden foreligger det oplyst, at landsrettens afgørelse blev indbragt for Højesteret, der hjemviste sagen til byretten, idet det dog ikke foreligger oplyst på hvilket grundlag.

En afklaring af forældelsesspørgsmålet vil have betydning for alle landets kommuner i relation til disses udstedelse af byggetilladelser og andre lignende afgørelser, ligesom den vil have betydning for myndigheder, forsikringsselskaber og private i relation til en række spørgsmål vedrørende fast ejendom, herunder på forureningsområdet.

Retten afsagde

Kendelse:

Spørgsmålet om begyndelsestidspunktet for den 10-årige forældelsesfrist efter forældelseslovens § 3, stk. 3, nr. 2, må anses for at være af principiel karakter og hvad angår denne sags problematik ikke endelig afklaret i retspraksis.

Spørgsmålet må endvidere anses for at have betydning for retsanvendelsen og retsudviklingen, herunder i relation til myndighedsafgørelser vedrørende fast ejendom.

Betingelserne for henvisning af sagen til behandling ved landsretten er derfor opfyldt, jf. retsplejelovens § 226, stk. 1, hvorfor

bestemmes:

Sagen henvises til fortsat behandling ved Vestre Landsret.

Sagen blev sluttet.

VESTRE LANDSRET RETSBOG

Den 19. august 2021 holdt Vestre Landsret møde i retsbygningen i Viborg.

Landsdommerne Hanne Aagaard, John Lundum og Joen Sode (kst.) behandlede sagen.

Sag BS-23484/2021-VLR
(14. afdeling)

E
(advokat Marie Bockhahn)

mod

Norddjurs Kommune
(advokat Kristian Torp Jensen)

Sagen er anlagt ved Retten i Randers den 26. marts 2021 (BS-12507/2021-RAN).

Byretten har ved kendelse af 18. juni 2021 bestemt, at sagen skal henvises til Vestre Landsret som 1. instans i medfør af retsplejelovens § 226, stk. 1.

Sagens tema er, hvorvidt Norddjurs Kommune er erstatningsansvarlig som følge af, at Miljøstyrelsen har truffet afgørelse om fysisk lovliggørelse ved nedrivning af Es sommerhus. Der opstår i den forbindelse spørgsmål om forældelse.

Norddjurs Kommune (tidligere Sønderhald Kommune) meddelte den 1. september 2006 E byggetilladelse til opførelse af et sommerhus på grunden beliggende Liltvedvej ..., 8963 Auning.

E ansøgte den 3. august 2018 om byggetilladelse til opførelse af tilbygning til sommerhuset. Kommunen blev i forindelse med

behandlingen af ansøgningen opmærksom på, at sommerhuset var beliggende i fredskov. Kommunen sendte herefter ansøgningen til Miljøstyrelsen. Miljøstyrelsen meddelte den 26. august 2019 blandt andet påbud om nedrivning af sommerhuset, da sommerhuset var bygget i fredskov.

E anlagde den 26. marts 2021 sag ved byretten med påstand om, at Norddjurs Kommune tilpligtes at anerkende at være erstatningspligtig for ethvert økonomisk tab, som E må lide i konsekvens af at være forpligtet til at foretage fysisk lovliggørelse af sit sommerhus. E har den 11. maj 2021 ændret sin påstand til en betalingspåstand på 1.307.670,16 kr. med tillæg af procesrente fra sagens anlæg.

Norddjurs Kommune har påstået frifindelse og har anmodet om, at sagen henvises til behandling ved landsretten som 1. instans, jf. retsplejelovens § 226, stk. 1.

Norddjurs Kommune har til støtte for anmodningen anført, at sagen indebærer stillingtagen til to principielle aspekter – dels spørgsmålet om den ansvarsmæssige betydning af en tilsidesættelse af tilsynsbemyndigelsen i byggelovens § 16, stk. 11, dels spørgsmålet om forståelse af begrebet "den skadevoldende handling opfør", jf. forældelseslovens § 3, stk. 3, nr. 2.

E har tilsluttet sig, at sagen henvises.

Retten i Randers har den 18. juni 2021 henvist sagen til Vestre Landsret med den begrundelse, at spørgsmålet om begyndelsestidspunktet for den 10-årige forældelsesfrist efter forældelseslovens § 3, stk. 3, nr. 2, må anses for at være af principiel karakter, og spørgsmålet er ikke endeligt afklaret i retspraksis. Byretten har endvidere anført, at spørgsmålet må anses for at have betydning for retsanvendelsen og retsudviklingen, herunder i relation til myndighedsafgørelser vedrørende fast ejendom.

Landsretten afsagde

KENDELSE

Efter retsplejelovens § 226, stk. 5, skal landsretten af egen drift påse, at betingelserne for at henvide sagen til behandling ved landsretten i 1. instans er opfyldt, jf. retsplejelovens § 226, stk. 1.

Sagen vedrører spørgsmålet om, hvorvidt Norddjurs Kommune har handlet ansvarspådragende ved at meddele E byggetilladelse den 1. september 2006.

Afgørelsen beror i første omgang på en vurdering af spørgsmålet om forældelse, herunder navnlig hvornår forældelsesfristen efter forældelseslovens § 3, stk. 3, nr. 2, begynder at løbe.

Dette spørgsmål er blandt andet behandlet i afgørelsen bragt i FED 1997.644 V og den juridiske teori. Spørgsmålet var ligeledes til bedømmelse i afgørelsen bragt i U 2016.3518 V. Byrettens og landsrettens kendelser i sidstnævnte sag er imidlertid ophævet ved Højesterets kendelse af 27. juni 2017 (sag 281/2016).

Spørgsmålet om den ansvarsmæssige betydning af en tilsidesættelse af tilsynsbemyndigelsen i byggelovens § 16, stk. 11, vil alene blive aktualiseret, såfremt der ikke er indtrådt forældelse.

Under disse omstændigheder og efter en samlet vurdering af sagen i øvrigt findes betingelserne for at henvise sagen til landsretten i medfør af retsplejelovens § 266, stk. 1, ikke opfyldt. Landsretten ophæver derfor byrettens kendelse og hjemviser sagen til behandling i byretten som 1. instans, jf. retsplejelovens § 226, stk. 5, jf. stk. 1.

THI BESTEMMES:

Byrettens kendelse ophæves, og sagen hjemvises til behandling i byretten i 1. instans.

Sagen sluttet.